

DIZEL YONILG'ISI QOVUSHQOQLIGINING DVIGATEL ISHIGA TA'SIRI

Dizel yonilg'isi qovushqoqligi yonilg'i purkalashi va aralashma hosil bo'lishi sifatiga, haydalishga, yonilg'i nasosi ishiga, yuqori bosimli nasos pretsizion juftliklari yeyilishiga (ular uchun yonilg'i moylovchi material vazifasini o'taydi), yonishning to'liq bo'lishiga va yonilg'i sarfiga hamda ishlangan gazlar tarkibiga ta'sir qiladi. Yuqori qovushqoqlik tufayli yonilg'i uzatadigan tizimda yonilg'i oqishiga qarshilik ko'payib, yonilg'ini nasosga uzatishda uzilishlar bo'lib turishi mumkin. Qovushqoqlik qancha kam bo'lsa yonilg'i shuncha mayda zarrachalarga bo'linadi, hosil bo'layotgan tomchilar diametri kichiklashadi, bug'lanish yaxshilanadi. Lekin bunda yonilg'i purkalishi uzunligi kamayadi (chunki mayda tomchilarning kinetik energiyasi kichik bo'ladi), yonuvchi aralashma tarkibining bir xil bo'lishi yomonlashadi, chala yonish va yonilg'ining ortiqcha sarflanishi kuzatiladi.

Qovushqoqlik ortishi bilan purkalish uzunligi ortadi. Bunda yonilg'ining bir qismi yonish kamerasi devorlariga yetib kelib, ularga yopishadi, natijada aralashma hosil bo'lishi jarayoni, yonilg'i bug'lanishi va to'liq yonishi yomonlashadi. Bu yonilg'ining ortiqcha sarf bo'lishiga, dvigatel quvvati kamayishiga, ishlangan gazlarda tutun ko'payishiga olib keladi. Yonilg'ining yozgi markalari uchun qovushqoqlik $3...6 \text{ mm}^2/\text{s}$, qishki markalari uchun esa – $1,8...5 \text{ mm}^2/\text{s}$ bo'lishi kerak.

Dvigatel qanchalik tezyurar bo'lsa, qovushqoqlikka bo'lgan talab shunchalik yuqori bo'ladi. Qovushqoq yonilg'i bug'lanishiga ko'p vaqt sarflanadi, yonilg'i to'liq yona olmaydi, buning natijasida so'xta va tutun hosil bo'lishi ko'payadi. Ishlab bo'lgan gazlar rangi qorayadi, zaharliligi ko'payadi, yonilg'i sarfi ortadi.

Qovushqoqligi o'rtacha ($2,5...4,0 \text{ mm}^2/\text{s}$ 20°C da) bo'lgan yonilg'i eng yaxshi sifatlarga ega bo'ladi. Bunday yonilg'idan foydalanish mayda va tarkibi bo'yicha bir xil tomchilar hosil qilish, bug'lanish, aralashma hosil qilish va yonilg'i yonishi jarayonlarini yaxshilash imkonini beradi. Manfiy haroratda bunday yonilg'i quvurlarda, mayin tozalash filtrlarida, yuqori bosimli nasoslarda yaxshi oquvchanlikka ega bo'ladi. Ichki ishqalanish qarshiligini yengishga kam energiya sarflanadi.

Qovushqoqlik salmoqli darajada ortganda yonilg'i bilan ta'minlash apparaturasining normal ishi buziladi, ba'zan yonilg'i uzatilishi to'xtab qolishi ham mumkin.